

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
Četrletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Dr. V. Kukovec:

Pred zborom zastopnikov občin itd. v Celju.

(Konec.)

Popolnoma napačna je misel, da bi mogla katerakoli osrednja vlada bodisi v Beogradu ali Ljubljani sama uganiti vse želje in potrebe naroda in jim zadostiti, ako narod po svojih prvih možeh sam ne sodeluje z nasvetom in grajo ali pohvalo. Ne bomo se podajali na pota, ki bi bila nevarna naši skupnosti, prijatelji smo enotnosti v zakonodaji in upravi, toda naj bode vrsta uprave centralistična ali avtonomi-
stična, biti mora dobra in dobra je lahko ena kakor druga, najboljša pa domnevno ona, ki hoče združiti pred-
nosti ene kakor druge. Ljubljana mora vedeti, da smo meseca novembra lan-
skega leta le začasno pristali na skupno upravo, mora pa vedeti, da se niti na-
videzno ne sme izvrševati iz Ljubljane kaka hegemonija, zlasti ne slaba. Naš narod tudi mora izvedeti, da se vpla-
čane doklade v isti meri obračajo v prid prebivalstva kakor v drugih po-
krajinah, ker bi v nasprotnem slučaju

neizprosno zahteval pravičnost. Po-
vdarjati moram, da so odlični možje
deželne uprave v Ljubljani težavni
posel prehoda stare štajerske uprave
pospeševali z vso ljubeznijo in požrtvo-
valnostjo. Priznali nam pa bodo sami,
da je še mnogo nedovršenega tu
kakor tam.

Naši prijatelji iz Zagreba in Beo-
grada, ki vidijo naše razmere, radi po-
hvalno povdarjajo, da je pri nas doma
lep red in da je pri nas kultura. Če
smo odkritosrčni, moramo reči, da te
pohvale vsestransko ne zaslužimo. Za-
dolženje naših javnih korporacij izza
časa vojske je zelo žalostno poglavje
naših zmot in naše popustljivosti zlasti
na Slovenskem Štajerskem in se bojim,
da ozdravitev ne bode prišla brez ob-
čutnih bolečin. Naši ljudje imajo več
smisla za lepe veselice nego za
finančna vprašanja občin in okrajnih
zastopov. Pokazati moramo zlasti v
Mariboru, Celju in drugih občinah, da
socijalne potrebe razumemo, da ne
bode ljudstvo reklo, da je vsled na-
rodne vlade prišlo iz dežja pod kap.
Ni dvoma, da se bodo vsled sklepa
pariške konference miru morali v

Nemški Avstriji pripraviti na mnogo
hujše finančne žrtve nego mi, ki smo
postali del zmagovite države, sicer
brez naših posebnih zaslug. Zato se
pa ne bode naš državljan branil,
plačevati davek in doklade, toda le
tedaj, ako si bode v svesti, da ta
denar ni proč vržen, ampak da se
uporablja vsled dobre uprave v blagor
skupnosti. V Avstriji se je porabilo
dve tretjini vseh javnih dóhodkov za
plačilo obresti državnega dolga in za
vojaške potrebe. Verjetno je, da nas
čakajo lepši časi, ko bomo videli, da
plačujemo s svojimi davki po večini
stroške za razširjenje izobrazbe, za
ozdravitev družabnega gorja, za naše
ceste. Minili so časi borbe za pravico
jezika, zdaj naj naš narod pokaže, da
je vreden svoje svobode, zlasti da je
sposoben vladati samega sebe. Zre-
lostni izpit naj se položi v Celju na
zboru 11. in 12. septembra.

Za izobrazbo.

Že na celjskem zboru sem se čudil, ko-
liko dobrih misli je vpletel g. dr. Reisman v
svoj govor; sedaj ko leži isti tiskan pred
menoj, ga zopet študiram in veseli me, da ga

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje.)

(43)

Ko sem mu, namesto da bi mu odgo-
vorila, prinesla stolicu ter mu nasetovala,
naj ne gleda na konvencionalne zunanosti
in nogo visoko položi, je izjavil:

»Vi svojega tečaja za bolniško postrežbo
niste zastopj napravili, kakor vidim, go-
spodična Van Arsdale«.

Pri tem je gledal na električen gumb
pri vratih. Njegovo govorjenje me je tako
iznenadilo, da v prvem hipu nisem mogla
izpregovoriti. Odkod je vedel, da sem bol-
niška strežajka? Kako je vedel moje ime?

»Čudite se«, je nadaljeval gospod Gryce,
ne da bi me pogledal, »da poznam vaše
ime. Stvar morem enostavno pojasniti. Pri-
sostvoval sem sodni razpravi, zaradi katere
ste prišli k meni. Za vaš obisk se vam
zahvalim, ker mi s tem prihranite obisk pri
vas, kar mi je zdaj zelo prijetno, dokler je
moja noga bolna«.

»Vi ste me hoteli obiskati, gospod Gryce?«
sem jecljala, znova iznenadena. Več nisem
mogla izpregovoriti, ker sem iz njegovega
prijaznega smehljanja spoznala, da mi bo

pomagal, česar mi dozdej nihče drug ni
storil. In še enkrat sem se v svoji notranjščini
zahvalila svojemu stricu, da me je, ne da bi
hotel, poslal k temu prijaznemu, staremu
gospodu, do katerega sem imela že v prvem
hipu instinktivno trdno zaupanje.

»Več boste pozneje izvedeli, draga go-
spodična«, je rekel. »Toliko vam hočem že
zdaj povedati: Ta zagoneten slučaj me je že
od početka zanimal.«

In čeprav bi bilo za me najboljšo, da se
zanimam za boleznj starosti (pri tem je po-
kazal na svojo nogo), vendar sem se neko-
liko pečal s to zadevo. S tem je v zvezi tudi
moj nameravani obisk pri vas, vi pogumna
majhna gospodična!

Nekaj časa je smehljaje molčal, potem
je zopet pričel govoriti.

»Toda mi dva hočeva«, je rekel, »o za-
devi mirno govoriti. Vsled tega vas prosim,
da mi razodenete, kaj mi hočete zaupati. Ne
vzemite mi za zlo, gospodična Van Arsdale,
če se bom upiral vašemu naziranjju. Le tako
bova natančno videla pot, ki naju čaka. Vsled
tega se postavim na stališče policije ter
smatram hipotezo za pravo, da je namreč
gospod Durand kriv. Vaša naloga je, da do-
kažete, da ta hipoteza ni resnična. Začnite
torej, prosim Vas!«

S temi besedami se je naslonil na
svojem stolu ter neprenehoma motril šopek,
ki je stal na mizi. Zbrati sem morala še le
svoje misli, tako zelo me je zmešalo upanje,
ki mi ga je vzbudil ta prijazni mož v meni.
Potem sem pričela:

»Policija smatra gospoda Duranda navzlic
njegovemu dobremu imenu za krivega, ker
noče priznati možnosti, da bi bil kdo kriv,
ki ga njegovi znanci in javnost tako zelo
spoštujejo, da bi bila že sama misel na nje-
govo krivdo neumna in skoro razžaljiva za
deželo, kateri dela, kakor splošno znano,
edinole časti«.

»Ali mislite?« je zamišljeno vprašal de-
tektiv. »Toda nadaljujte, prosim, gospodična!«

»Dobro se zavedam«, sem nadaljevala,
»kakšen vtisk morajo napraviti tako drzne
besede. Toda razumeli me boste, gospod
Gryce, zakaj tako govorim. Vsaj sem vendar
jaz gospoda Duranda, ko sem ga skušala
opravičiti, spravila v ta neprijetni položaj.
To me je dovedlo do tega, da še enkrat
poskusim, dokazati krivdo edinega človeka,
ki je imel razen gospoda Duranda v onem
strašnem času morda dostop do gospe Fair-
brother. Kako bi mogla počivati?«

(Dalje prih.)

je za Novo dobo natisnil tudi „Mariborski delavec.“ Ne škodilo bi stvari, če bi ga ponatisnil še kak drug list. Žal na zborih samih ni prišlo več do dogovora o izobraževalnem delu, saj je bilo druge snovi dovolj in čas tako v Celju kakor v Mariboru odmerjen. Pa tudi, kaj pomagajo dobri nasveti, če ni dobre volje. Upajmo pa, da se tudi mnogo dobre volje kmalu najde.

Za danes se želim dotakniti dveh stvari, ki ju imam že dolgo na srcu. Najprej par besedi o našem časopisju.

Prav je, da smo na svoje časopisje ponosni in da ga z zadovoljstvom primerjamo s časopisjem drugih strank. A drugačno pa je vprašanje, če je res naše časopisje tako da bi ne moglo biti boljše? Le pomislimo, da poprečen človek ne vzame knjige vsak dan v roke; list pa gotovo. Za vsakega človeka pri nas lahko trdimo, da porabi za časnik sploh več časa ko za knjigo, da mu je časopis najvažnejše, včasih edino izobraževalno sredstvo.

Res je, časopis pouči čitatelja o vsem, kar se je dogodilo v političnem življenju. A poleg tega bi mu mogel nuditi tudi drugega čtiva, tako da bi ga mogel na tak način izobraževati kakor najbolje in največ mogoče. A tukaj pa moramo že reči — čeprav nam bodo uredniki malo hvaležni za to konstatcijo — da naše časopisje svoje naloge ne izpolni popolnoma. Res je, da imamo sem ter tja informativne članke, a to je vse premalo, da bi se mogel lajki o celotnem vprašanju nepristranski poučiti. Seveda ne zadene krivda urednikov samih; saj so to le uradniki, ki delajo kolikor zmorejo; a lastnik lista je zopet interesiran na tem, da ga podjetje, kolikor mogoče, malo stane, da ne propade v konkurenčnem boju, ki igra tudi med listi veliko vlogo. — V tem pa trpi izobrazba. — Tukaj bo treba na neki način remedura, da ne bomo imeli samo boljšega časopisja ko drugi, ampak najboljše časopisje, časopisje, ki bo delalo čitatelju veselja, ko ga bo vzel v roke, in ki ga bo zadovoljilo tako, da bo rekel, ko ga bo odlagal, zopet sem nekaj pridobil na znanju, zopet sem na duhu bogatejši.

Drugo sredstvo pa so različne združbe, bodisi čitalnice, knjižnice, pevška društva, telovadna društva itd. Povsod vidimo, da se taka društva porajajo, obetajo obilega uspeha, a malokatero obhaja svojo desetletnico. Ta pa radi težkoč, ki so pri društvih. Če ni agilnega in požrtvovalnega predsednika ali tajnika, društvo omaga na onih malenkostih in sitnostih, ki nastajajo in zapuščajo zelo nezadovoljstva. Zlasti pa peljejo v popolno društevno propast, če ni nikogar, ki bi bodril, hrabil, ki bi nudil v potrebnem trenutku pomoč. Le pomislimo, kakšno ulogo igrajo pri društvih na deželi veselice. Od take veselice je skoraj vsikdar odvisno življenje društva. Na eni strani se obeta gmotni in moralni dobiček, na drugi strani ravnotaka škoda. Da pa se prireditve dobro obnese, treba je dobrih in nepredragih priprav. Tudi tukaj velja: v slogi je moč. Zato mislijo neki možje, da bi se ustanovila zveza vseh narodnih društev v mariborskem okrožju; taka zveza ne bi bilo sicer nič novega, a postala bi lahko trdna opora vseh (gmotno) slabjših društev, saj bi podpirala vse svoje članice z nasveti, bi nudila tudi materijelno podporo v knjigah in tiskovinah, bi pošiljala strokovnjake kot govornike in tako dalje. S časom bi taka zveza postala matica vseh drugih društev. Čim bolje bi delovala matica tem-

bolje za njene članice, posamezna včlanjena društva. ps.

Slovenci! Slovenke! govorite povsod samo slovenski!

Političen pregled.

Nemške laži glede Koroške. LDU. Ljubljana, 5. septembra. Ljubljanski dopisni urad poroča uradno: Ker uvidevajo Nemci svojo brezupnost, da bi pri bodočem ljudskem glasovanju v južnem pasu A na Koroškem mogli doseči kakšen, zase povoljen uspeh, so pričeli begati naše ljudstvo z raznimi vznemirljivimi vestmi. Njihovim namenom služi sedaj tudi dejstvo, da je bilo Prekmurje na mirovni konferenci prisojeno Jugoslaviji. Vsled tega širijo sedaj vest, da je bilo Jugoslovanom sicer priznane to ozemlje, da pa se bodo morali zato umakniti na Koroškem na vsej črti južno pod Dravo. Nepotrebnost bi bilo nezmisljenost takih in sličnih trditvev izpodbijati, ako ne bi način, kako nemško časopisje izrablja to priliko in razblinja te govorice, meril na to, da zanese zmedo med naše ljudstvo in nam ošibi naše vrste. Nemci tudi računajo z dejstvom, da je naše ljudstvo še pred nedoglednim časom v preobilni meri moralo izkusiti divjaštvo nemškega vojaštva ter da se bo vsled tega ob sličnih trdovratno vzdrževanih namigavanjih pričelo baviti z mislijo, kaj bi nastalo, ako bi pri glasovanju res podleglo in prišlo iznova nemškemu neprijatelju v roke. Da Nemci pri svojem počenjanju računajo z nerazsodnostjo širših slojev, je razumljivo, zato pa tudi upajo, da jim bodo njihovi poizkusi prinesli zaželjeni uspeh. Da se torej prebivalstvo v pasu A pomiri in da se razpršijo vsi dvomi, bodi pribito nastopno: 1. da je bila meja med obema glasovalnima pasoma na Koroškem določena v sedanji obliki od mirovne konference; 2. da je ostala neizpremenjena tudi v sedaj izločeni nemško-avstrijski pogodbi, kar izrecno povdarjajo tudi vsi nemški viri, ki jasno navedajo, da so vsa obmejna vprašanja tudi v končnoveljavni obliki mirovne pogodbe ostala neizpremenjena in da obstaja edina izprememba le v tem, da je Radgona bila prisojena Nemški Avstriji. Vsi drugi predlogi nemško-avstrijske delegacije pa se niso vpoštevali. Ljudstvo, prebivajoče v pasu A, naj se torej ne da begati po pobožnih željah, ki prihajajo z one strani demarkacijske črte, ker bo le samo odločevalo o svoji bodoči državljanski pripadnosti. In to si bo mogoče izbrati v ljudskem glasovanju v teku treh mesecev po podpisu nemško-avstrijske mirovne pogodbe.

Dnevne novice.

Aktivitetne doklade v Mariboru. Deželna vlada za Slovenijo je sklenila, da se uvrsti mestna občina Maribor v prvi razred aktivitetnih doklad.

Preki sod ukinjen. Pred časom razglašeni preki sod je deželna vlada ukinila.

Relutum za prehrano pri nesprejetih častnikih. Deželna vlada je ugodila predlogu vojaške intendance, da znašaj od 1. julija 1919 naprej za nesprejete častnike relutum za prehrano namesto dosedanjih 8 kron dnevno 10 kron in da se jim prizna relutum 2 K 50 vinarjev dnevno za tobak, torej skupno 12 kron 50 vinarjev dnevno.

Pogoji za vsprejem dijakov v „Dijaški dom“ v Mariboru. V novoustanovljeni Dijaški dom v Mariboru se bodo sprejemali s pričetkom šolskega leta 1919/20 gojenci slovenske narodnosti in sicer gimnazijci, realci in učiteljskički, ne pa učenci ljudskih in meščanskih šol. Vsak gojenec plača mesečno za stanovanje, kurjavo, svečavo, perilo,

nadzorstvo in tečno hrano K 400.—, kateri znesek se pa lahko po izpremembi tržnih cen zviša ali zniža. Razen tega je plačati ob vstopu enkrat za vselej K 10.— za obrabo igralnega in drugega orodja. Sprejemalo se bo samo zdrave gojence; zato se mora ob vstopu vsak podvreči zdravniški vizitaciji. Vsak gojenec mora dalje prinesiti s seboj: 1 nedeljsko in 1 delavniško obleko, suknjo, 2 para čevljev, 1 par copat, 1 par telovadnih čevljev, toliko perila, da izhaja 2—3 tedne, 3 obrisače, 3 servijete, milo, krtačico za zobe, krtačo za obleko, glavnik, 4 rjuhe, 2 prevleki za blazino, žlico, vilice in nož. Stariši, ki želé svoje sinove oddati v Dijaški dom, naj se zglase pismeno pod naslovom »Društvo Dijaški dom« v Mariboru ali ustmeno vsak dan od 10.—12. ure v poslopju Dijaškega doma, Goethestrasse 6 (preje »Studentenheim«).

Veliki ljudski shod za dolnji del slovenskega Korotana se vrši v nedeljo, dne 28. septembra 1919 pri Sv. Križu nad Dravogradom. Sv. Križ je le 526 m visok in komaj pol ure od Dravograda oddaljen. Leži na lepem hribčku na štajersko-koroški meji. Od tu se nudi prekrasen razgled po Labodski, Dravski, Mislinški in Mežiški dolini. Mile sestre in dragi bratje iz ljube naše Štajerske! Tužni Korotan Vas vabi in kliče! Natančni vsposed se naznani. — Odbor

Otvoritev telefonske centrale z javno govorilnico pri poštenu uradu Murska Sobota, Beltinci in Prosenjakovci. Dosedaj so se zgradile v Prekmurju sledeče telefonske zveze: 1. telefonski vod od Radgone čez Mursko Soboto do Beltincev; 2. telefonski vod od Murske Sobotice do Prosenjakovcev. V vodu od Radgone do Beltincev sta se otvorili dne 31. avgusta 1919 telefonski centrali z javno govorilnico v Murski Soboti in Beltincih za krajevni in medkrajevni telefonski promet. V vodu od Murske Sobotice do Prosenjakovcev se je otvorila telefonska centrala z javno govorilnico v Prosenjakovcih za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Neumesten napad. Prejeli smo: Mariborska »Volks-Zeitung«, ki je že vse barve kazala — od krščanskosocialne do komunistične — je na precej surov način pričela napadati naše slovenske obrtnike. Pred nedavnim je napadla tudi gostilničarja in mesarja g. Vlahovića, češ da daje gostom z miz pobrane ostanke. Kot stalni gostje moramo konstatirati, da smo bili vedno dobro postreženi v tej gostilni. Najboljši dokaz, da ima g. Vlahovič dobro gostilno in mesarijo, je pač ta, da ima vedno dovolj gostov v gostilni in natlačeno polno odjemalcev v mesnici. Vsled tega pač ni priporočljivo verjeti govoricam razžaljene in odpusčene kuharice. — Stalni gostje.

Dvojezični občinski pečat! Res neverjetno, pa žal resnično je, da občinski urad v Slivnici pri Mariboru rabi še danes — nemško-slovenski pečat. Če ni mogoče priti do novega samoslovenskega pečata, se pa vsaj nemški del pečata zamore izrezati. Kaj poreče k temu naše okrajno glavarstvo?

„Glasbena Matica“, Maribor. Kakor smo že javili, se je ustanovila v našem prerogjenem mestu „Glasbena Matica Maribor“. S tem so se uresničile sanje, ki so jih leta in leta sanjali naši najboljši možje. Ustanovilo se je društvo, čegar namen je gojiti vsestransko glasbo. Ta namen bo doseglo s tem, da bo vzdrževalo glasbeno šolo, orglarsko šolo, društveni orkester, ustanavljalo bo glasbene šole, prirejalo glasbene produkcije, izdajalo in zalagalo dobre slovenske skladbe še živečih in umrlih glasbenikov, razpisovalo nagrade za najboljša domača glasbena dela, pospešavalo, nabiralo in izdajalo slovenske narodne pesmi ter gmotno podpirala nadarjene glasbenike; snovala in vzdrževala bo glasbeno knjižnico obsegajočo zlasti slovenske in sploh slovanske skladbe in tudi skladbe drugorodnih skladateljev, dalje poučne knjige o glasbi. Društvo si je postavilo velike cilje, odbor pa je sestavljen iz samih navdušenih delavcev. Stopili smo v dogovore z izbornimi učnimi močmi, ki so dovršile teoretične študije na najboljših konzervatorijih in že dolgo uspešno delujejo na različnih glasbenih šolah. Ti nam bodo ustanovile

zavod, kjer se bo vsestransko poučevalo petje in glasba, ustanovila nam bode velik orkester, izvežbala moški in mešani zbor, da bomo visoko povzdignili domačo umetnost. Veliki cilji pa zahtevajo velikih žrtev. Obračamo se na vse vnete rodoljube, ki so nam že itak bili vedno zvesti podporniki. Vabimo Vas, pristopite nam kot ustanovniki. Obračamo se do denarnih zavodov; naklonite nam izdatne podpore. Proračun za tak zavod pojde v stotisoče, sezite globoko v svoje blagajne in poiščite največje podobice. Obračamo se na vse narodno čuteče občinstvo, da pridno pristopa našemu društvu. Redna članarina je tako malenkostna, da jo pač vsakdo lahko zmori. Posebno stariši ne zamudite takoj prijaviti svoj pristop, stem ste si zadobili pravico, vpisati svoje otroke v glasbeno šolo. Vabimo na pristop tudi vse lojalne drugorodne sodržavljane. Nuditi hočemo vse olajšave, odbor si je stavil nalogo, biti vseskozi koncilijanten, tako da glasbeno šolo lahko obiskuje vsakdo, naj že je učnega jezika popolnoma smozen ali ne. Oglase na pristop društvu in članarino sprejema društveni blagajnik g. Drago Klobučar, ravnatelj podružnice ljubljanske kreditne banke v svoji pisarni.

Zaplenjen denar v Delnicah. „Slov. Narod“ poroča: Zagrebška „Riječ“ z dne 6. t. m. priobčuje pod naslovom „Iz Ljubljane preko Delnice na Rijeku“ dopis, v katerem se zatrjuje, da so javnostni organi v Delnicah zastavili avtomobil, ki je bil na potu iz Ljubljane na Reko. V avtomobilu sta se nahajala 2 gospoda, ki sta imela sabo poleg priljage tudi ročno blagajno. Ko so varnostni organi hoteli pregledati ročno blagajno, sta potnika izjavila, da sta ključ k ročni blagajni izgubila. Oblast je na to dala ročno blagajno nasilno odpreti. V blagajni so našli „srebrn in zlat denar, enokronke, dvokronke, petkronke, cekine po 10 in 20 K, franke, dinarje, napoleondore itd.“. Dopis se končuje tako-le: „V Ljubljani nijesam više imao vremena, da doznam, tko su ta gospoda... Tek u Zagrebu doznao sam za ime jednoga od te gospode. A znate li, gospodine uredniče, tko je taj gospodin? To Vam je glavom predsedjenik slovenske zemaljske vlade i poznati vodja slovenskih klerikalaca gospodin dr. Brejc... Ime drugog gospodina mogao bi vam dakle reči g. dr. Brejc. — Registriramo kot kroničarji to vest, odgovornost zanjo pa seveda v celoti prepuščamo zagrebški „Riječi“. Razume se, da mora tako napadeni zadevo pojasniti javnosti, da se izogne govoricam, zlasti v dobi, ko je občinstvo razpoloženo, da očita razne gorostasne zadeve tudi takrat, če niso resnične. Tudi „Slovenec“ je med tekstom pred kratkim začel nekaj sličnega namigavati, čeprav se ni jasno izrazil. Na tej poti mu ne sledimo. „Riječ SHS“ bo gotovo pripravljena prinesiti o zadevi vsako stvarno pojasnilo, kar je potrebno v javnem interesu.

Srečko Puncer. Včeraj so prepeljali v njegovo domovino Braslovce, truplo junaka kad. asp. Srečka Puncer, ki je padel meseca maja v Vovbrah pri Celovcu. Rajni je bil urednik „Jugoslovanskega Korotana“. Mestno poveljstvo mariborsko je položilo po odposlancu na njegovo krsto krasen šopek.

Na državni gimnaziji v Mariboru se vršijo sprejemni izpiti za I. razred dne 22. t. m. od 10. ure dalje; za vpis se naj pošljeta do tega dne krstni list in izpričevalo. Prvošolci, ki so bili že julija sprejeti, pridejo dne 24. t. m. ob 8. uri naravnost v šolo. Dne 23. septembra od 8. do 11. ure bodo ponavljalni in dodatni izpiti; od 11. do 12. ure: vpisovanje lanskim učencev, ki se morajo zglasiti z lanskim izpričevalom, in sicer dijaki drugih zavodov osebno pri ravnateljstvu, dijaki naše gimnazije pa le pri vpisujočem profesorju v veži. — Dne 24. septembra začetek šole.

Občinske doklade. Vedno bolj pogosto slišimo pritožbe proti občinskim dokladam letošnjega leta. Občinske doklade se izplačujejo v jako nizko odmerjenih mesečnih obrokih. A še več! Slišimo celo, da se občinske doklade za več mesecev sploh niso nakazale. Kako občutno zadene to dejstvo mnoge občine, si lahko

predstavljamo, ako pomislimo, da so občinske blagajne izza časa vojne vsled podpisa vojnih posojil skoraj prazne. Če dalje pomislimo, da imajo ravno sedaj vse občine s popravno cest, mostov, jarkov itd., ki so vsled vojne grozno trpeli, ogromne izdatke, vprašamo, sčim naj občine gospodarijo. Merodajne oblasti pa prosimo nujne odpomoči!

Rekvizicije srbskih čet. Srbske čete so na svojih bojnih pohodih po jugoslovanskem ozemlju vsled potrebnega naglega kretanja ponajveč potrebščine na živilih rekvirirale kar naravnost pri strankah, vsled česar je po mnenju ministrstva za vojno in mornarico gotovo v večih slučajih račun neporavnan. Vsled tega se vse take stranke, pri katerih je morebiti srbska vojska izvršila rekvizicijo direktno in račun za rekvirirana živila ali druge stvari še ni poravnan, pozivajo, da najkasneje do 1. oktobra t. l. prijavijo pri 44. mariborski pukovski komandi ter prosijo, da se jim njihov račun likvidira. Tej prijavi in zajedno prošnji, na katero se pa bo oziralo, če bo vložena do 1. oktobra t. l., je treba priložiti i-virno potrdilo čete ali osebe, ki je rekvizicijo izvršila. Navesti pa je treba: označbo rekviriranega predmeta, njegovo vrednost, dalje četo ali osebo, ki je rekvizicijo izvršila, kraj rekvizicije in kraj predaje stvari. Pukovska okružna komanda bo čez predložene dokumente izstavila reverz, v katerem bo uradno potrjen prejem dokumenta. Stranke pa, katere bi morda dokumente izgubile, pa morajo pri svojej občini s svedoki dokazati, da jim je bilo res rekvirirano in da niso še prejele plačila.

Kmetijska podružnica za Maribor in okolico. 17. avgusta 1919 se je vršil občni zbor Kmetijske podružnice za Maribor in okolico, katera je bila do sedaj včlanjena pri štaj. kmetijski družbi v Gradcu. Na tem občnem zboru je prešla ta podružnica v slovenske roke ter se je takoj sklenilo pristopiti k Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani. Članarina znaša za posameznika 10 kron na leto. Poleg drugih ugodnosti dobivajo člani za ta znesek mesečno 2 krat izvrstno urejevan in ilustriran strokovni list „Kmetovalec“ s prilogo „Konjerejec“. Podružnica, katera si je nabavila za svoje člane bogato knjižnico, ima bogat inventar za svoje člane, kateri je istim brezplačno na razpolago. Ima svoje skladišče za raznovrstne kmetijske potrebščine. Podružnica bode brez dobička oskrbovala za tovarniško ceno različna umetna gnojila. Vsako prvo nedeljo v mescu se vrši v prostorih okr. zastopa podučno predavanje in na to razgovor. V mescu septembru je bilo 7. točno ob 9 uri zanimivo predavanje. Vsi bivši člani in taki, ki hočejo postati, se tem potem najljubše vabijo k sestanku, ter pozivljejo k pristopu, oziroma, da plačajo zaostalo članarino. Pri tej priliki se bodo tudi naročila za apneni dušik, kateri je podružnici za tovarniško ceno na razpolago, sprejemala. Pridite toraj vsi, katerim je za zboljšanje Vašega materialnega stanja na srcu.

Sejmi za žrebčke. Konjerejski odsek II. slovenske kmetijske družbe (nekadaj Spodnještajersko in Prekmursko) prirede sejme za žrebčke izključno mrzlokrvnih pasem v starosti do 18. mesecev, to je lanskim in letošnjim in sicer 22. t. m. v Radincih, 23. t. m. v Ormožu, 24. t. m. v Sv. Jurju ob južni železnici in 25. t. m. v Žalcu, na tamošnjih sejmiščih. Odsek je za te sejme zainteresiral inozemske kupce in ima upanje, da bode vlada do tega časa vse potrebno glede izvoza tega konjskega materiala, za katerega v drugih pokrajinah našega kraljestva ni uporabe uredila. Bode toraj najbrž to edina priložnost te žrebčke letos prodati, priženite toraj vsi konjerejci, kateri ste primorani odprodati, kateri pa imate dovolj klaje in prostora pa Vam svetujemo, da redite dalje. Pridite pa tudi domačini, kateri želite take žrebčke kupiti. Trgovanje konja vsake druge vrste, kakor omenjenih žrebčkov bode na teh sejmih strogo zabranjeno. Predpisi glede živinskih potnih listov veljajo kakor za vsaki drugi sejem.

Nogometna tekma „Maribor“ - „Aero“ I. (7:5). Nedeljska tekma pri lepem vremenu je nudila gledalcem, katerih pa ni bilo ravno preveč, lep užitek. Občinstvo, v večini nemško,

je prišlo na Tezno le radi prve igre. Ploskalo je samo letalcem. Čul sem neko nemško gospodično poleg mene, ki je dejala: „Das sind ja unsere!“ Tako? „Aero“ je slovenski klub. Slišati pa je bilo še vedno blaženo švabščino. Klubovi člani so jugoslovanski vojniki. Opozorim jih za sedaj samo z Govekarjevimi besedami: „Gospodo, molim, molim: nemojte švabčariti! Govorite uvijek samo po naši, jer to jest najlijepše! To kažem ja, Slovenac!“ Igra letalcev ni bila slaba, kombinacija z ozirom na mladi klub in slab „training“ prav dobra. Surovosti pri igri se bodo morali pač odvaditi. V drugi polovici igre sem čul nekoga, ki je karakteriziral igro s kratko besedo: mesarija! Iskušnje zadnjih tekem naj porabijo za izboljšanje svoje taktike. O S. K. „Maribor“ nisem dobro podučen. Zakaj je pozval „Maribor“ letalce z izrecno pripombo, da bo tekmovalo nadomestno moštvo. Igralo je pač tudi to, a ne v razmerju, ki je bilo naznanjeno v pozivu. Igra je bila dobra, a želel sem si boljše. Začetku je obetala mnogo dobrega. Prva polovica je prešla s popolno zmago. V drugi polovici je igra pešala. Ali je bila kriva temu zmagovalna gotovost ali pa ostrejši protinapad letalcev? To se ne da kratkoma določiti. Srednji napadalec „Maribora“, g. Šajovic je bil izvrsten v svoji vlogi. G. Ferk I. je nanovo doprinesel dokaz svoje spretnosti in preciznosti. Izrečno moram pohvaliti novega goalmana, ki je pokazal v slabih položajih prisotnost duha in doprinesel dokaz izurjenosti v svoji stroki. Pozabiti ne smem nedosežnega branilca g. Safrana, g. Škrabarja II. in g. Radolčiča. Zadnji je dal dva dobra strela po zistemu à la Knop v sovražni goal. Upal pa sem, da bo g. Turk boljše pokazal svoje spretnosti. Igra se je v celoti povoljno obnesla. Gledalce pa moram opozoriti, naj se obnašajo bolj pametno in naj ne motijo z medklaci igralce pri delu. Čestitam našemu „Mariboru“ k zmagi in želim, da se lahko tudi v bodoče tako izrazim. S. L.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Kralj Peter pride v Beograd.

Beograd, 9. septembra. Kralj Peter, ki biva sedaj v Arangelovcu, pride v Beograd koncem meseca in bo stanoval v vili na Topčideru, dokler ne bo dvor popravljen.

Kriza v Beogradu.

Vinkovci, 9. septembra. Skupščina demokratske stranke v Vinkovcih je vspela dobro. Izpočetka je neka skupina socialnih levčarjev skušala skupščino motiti, ali so se umirili, ko so sklicatelji izjavili, da bo tudi njihovim govornikom dovoljeno govoriti. Skupščina je otvoril lekarnar g. Davila, predsedoval pa je seljak iz okolice. Kot prva govornika pozdravila sta skupščino narodni poslanec iz Makedonije Serafin Krstić in narodni poslanec iz Maribora, prof. Voglar. Nato sta gororila obširno in stvarno o narodnem položaju dr. Angjelinović in dr. Srdjan Budisavljević. Govoril je tudi poslanik iz Srbije Josif Bojnović in v imenu delavstva socialist Istvanović, nakar je bila skupščina zaključena.

Naše zapadne meje.

Split, 8. septembra. Iz Rima poročajo, da so se trije zavezniki v Parizu odločili za sledečo odločitev: Istra pripade vsa Italiji, Reka z zelo majhnim ozemljem bo svobodno mesto, Dalmacija pripade Jugoslaviji, otok Vis Italiji, Zader dobi avtonomijo ali garancije.

Poštni ravnatelj v Zagrebu.

Zagreb, 9. septembra. Podpisan je ukaz o imenovanju v poštni službi. Za ravnatelja v Zagrebu je imenovan Avgust Meixner.

Obrtni in trgovski vestnik.

Kranjska industrijska družba. Kakor poročajo dunajski listi, bodo pogajanja zaradi prodaje delnic Kranjske industrijske družbe v kratkem dospela do uspešnega zaključka. Pogajanja vodita dr. Reisch od strani dunajskih interesentov ter Volpi za italijanski sindikat, ki je od vlade pooblaščen v nakup večine delnic. Veliki sedanji delničarji v okrilju dunajske Bodenkreditanstalt so se odločili, da prodajo $\frac{2}{3}$ delnic. Kupnina bo plačana v lirah.

Oddaja zlata in inozemskih vrednostnih papirjev v Nemški Avstriji. Začetkom avgusta je izšla naredba, ki odreja oddajo v zasebni lastnini nahajajočih se lastnih in inozemskih zlatih novcev tekom 4 tednov za račun države. Devizna centrala določa prevzemno ceno, prvotno se je plačalo $\frac{3}{4}$ kratno vrednost, pozneje se je ceno dvignilo na 5kratno vrednost. V prostem prometu se francoski zlati plačujejo po 160—175 kron. V Nemški Avstriji morajo oddati zlat denar, ki se nahaja v državi, inozemci in lastni državljani. Zlato porabijo za nakup surovin in živil. Dne 23. avgusta je pa izšla naredba, ki zaukazuje za Nemško Avstrijo prepustitev inozemskih vrednostnih papirjev državi. Prepustitev je za enkrat brezplačna, država si pridržuje nakup teh papirjev ali povrnitev lastnikom. Tudi inozemci morajo izročiti vrednostne papirje, ki so v državi. Francoze, Angleže, Italijane in Amerikance ne prizadeva ta ukaz, ako so imeli predmetne papirje že pred 10. julijem 1919.

5 kompletnih garnitur parnih plugov ponuja neka nemška tvrdka v nakup. Ponudba je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ponudba za riž. Neka dunajska tvrdka ponuja 1000 vagonov japonskega riža v nakup, ki dospe najkasneje sredi septembra v Trst. Ponudba je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

MALA OZNANILA.

Na hrano se sprejme več gospodov. Cena po dogovoru. Kje pove uprava. 3—3

Lepo pohištvo za obednico iz orehovega lesa z marmornatimi ploščami se proda. Koroška cesta 31, pritličje. 2—1

40 vagonov gnoja

proda proviantura 44. okružne komande v vojašnici v Melju. Cena po dogovoru.

Svoji k svojim!

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo i. t. d. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z la. referencami.

Import in Eksport

Ferdo Sert, Maribor

Koroška cesta 21.

Potrebujem več

drvarjev in oglarjev.

Plača in hrana po dogovoru.

12—1

DRAGO KOBI, lesna trgovina, Maribor.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Največje in najimenitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

Od srede 10.—12. septembra 1919:

Zbirka draguljev

Drama v 4 dejanjih

V glavni ulogi: **Viggo Larsen.**

Črni kodri

Veseloigra v 3 dejanjih

Vsako sredo in soboto novi spored!

Predstave se vrše vsaki dan ob 18½. in 20½. uri, v nedeljah in praznikih ob 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Mariborska svetlolikarna in apretacija zastorov

Vetrinjska ulica 28

Prvovrstni zavod za snaženje in likanje perila v 5—8 dneh.

Nizke cene, najboljša postrežba.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da se v moji opekarni v Lajtersberku zopet redno posluje in je pri meni dobiti vsakovrstna strešna ter zidna opeka.

3—1

Franz Derwuschek, opekarna, Lajtersberk